

rum fuerat minuitus, ore sacrilego quo impleta verba protulerat hostilis gladii abscissione est mutilatus.

18. Dignum est ad posterorum memoriam aliud miraculum supradictis addere, quod divina potentia in manibus hujus pontificis operata est, ex ea qua erga Patronum nostrum flagrabat devotione. Anno enim secundo post expletionem eorum quae praemissa sunt, cum Romae moraretur, casu accidente per pincernae incuriam, vas illud fractum est quod sibi datum esse a praefato abbate Herimaro in primordiis hujus opusculi memoratum est. Quod ubi pro certo agnovit, aliquantum graviter tulit. Licet enim multa haberet pluris pretii, praeter caeteris tamen illud diligebat, quia in initio apostolatus sui ex parte sancti Remigii sibi missum asserebat; ideoque ad bibendum supra caetera quae erant in obsequio ejus illi delectabilius esse solebat. Dum ergo cum spiritualibus quibusdam viris qui ei praesentes erant, plecido, ut semper erat, vultu, de eodem damno conqueretur, et aurifex peritus reficiendi hujusmodi fracturam ab eo perquiri praeciperetur, quidam eorum alludentes, seria et alacri responsione dixerunt quod sanctus hic, in cujus illud tanto pere amplexabatur devotione, tanti esset apud Deum meriti, ut ei idem vas integrum sua reformaret intercessione. At ille nihil se inde diffidere cum spirituali juvenitate respondens, ejusque virtutes multiplici sermone exaggerans, vas fractum sibi deferri praecipit. Quo delato, avulsam inde particulam suo loco reposuit, et, quasi aurifici ad reficiendum reservaretur, signum tamen crucis, ut fertur, ei caute imprimens, recandi jussit. Quod in crastino velut causa reficiendi coram delato, ita operatione divina integrum est inventum, ut nullum in eo fracturae posset reperiri vestigium. Hoc itaque videns venerabilis papa, Dei omnipotentiam collaudavit et hujus miraculi novitatem meritis beati Remigii ascripsit, per cujus interventum

(23) His adde Victorem III, lib. in Dialog.: Bruhonem Signiensem, Wibertum, etc.

A fidei ejus efficacia id obtinere meruit. Ne autem ex hac relatione arguamur mendacii, ideoque frivolum habeatur hujus scripti memoriale, praerimus tres idoneos testes, quorum iudicio [al., iudicio] id nobis postmodum contigit agnoscere: Hugonem videlicet Nivernensem episcopum, et Hugonem Remensis ecclesiae diaconum, et quemdam clericum, Aylenardi quondam Lugdunensis archiepiscopi capellanum, nomine Benedictum: quorum duo primi concilio ab eodem papa, ut moris illi erat, quinto decimo die post Dominicam Resurrectionem Romae habito interfuerunt, et quod retulimus ab his qui praesentes viderunt id vere factum esse didicerunt; tertius vero cum domino suo praesens interfuit, et quod videndo comperit nobis post aliquot annos sciscitantibus indicavit (23). Vir denique venerabilis saepe dictam apostolam nostram eo magis ferventi excolens dilectione, eumque summopere desiderans honorare, et illius monasterium sua auctoritate nobilitare, epistolam ejus laudem refertam direxit sanctae Ecclesiae filiis in Francia constitutis, qua decrevit apud eos haberi celebrem ipsius sancti festivitatem, quae recolitur Kalendas Octobris. Plurima etiam ad ecclesiasticam utilitatem pertinentia, quae in praefata synodo in ejus basilica habita tractaverat, jussit apud eos capitulatum digereri, et inter orthodoxos canones numerari: cujus epistolae textum, quia ordo narrationis videtur exigere, huic operi dignum iudicavimus inserere. Hujus vero exemplar hujusmodi est.

Epistola beati Leonis papae.

Leo episcopus, etc.

(Vide in S. Leone IX, *Patrologiae tom CXLIII.*)

Privilegium altaris majoris ecclesiae Sancti Remigii Remensis.

Leo episcopus, etc.

(Vide ubi supra).

EPISTOLA CLERI GALLICANI

PRO RENOVANDA SANCTI REMIGII FESTIVITATE

Universis per Gallias episcopis, cunctis Ecclesiae Gallicanae salutem in Domino. Cum sancti Remigii archiepiscopi Remensis festiva celebritas tum Ecclesiae Gallicanae conciliis, tum summorum pontificum decretis, regumque nostrorum capitularibus luculenter per tot saecula sancita sit, attamen illud lugendum accidit ut, quae magis vetustate commendanda fuerat, frigescente populorum pietate oblitterata vel fere sileatur, aut saltem tanti Francorum apostoli et doctoris non condignis honoribus celebrata memoria vilescat. Ille enim, sicut optime no-

D vit charitas vestra, quasi secundus Silvester, subditus Christo regi mortali purpura, Chlodoveum nostrum, tanquam novum Constantinum, abjectis idanibus diis docuit adorare quod incenderat, et incendere quod adoraverat; ac demum miraculis atque doctrina ad fidei communionem adductis cum principe populis, et idololatriae lepra nempe veteris, salutari lavacro abluta Francorum labe, hujusca Christiani regni sub Christianissimis regibus dedicavit Christo primitias, et Ecclesiae suae primogenitos peperit atque defensores. Cumque gauderet Graecia, quod

sola haberet principem legis nostræ, non desse et A reliquo orbi claritatem suam ostendit, effulgurante siquidem Occiduis partibus in rege non nove novi jubaris lumine. Certe si quando ante oculos positæ vicinarum gentium in fide ruinæ patronis oculitibus fecere supplices, quod obsequii genus erga sanctum Remigium apostolum suum non præstabit adunatis enixius precibus Francorum pietas, cum, proh dolor! a finitimis regionibus dilatio hæreticæ pravitate incendio, ulciscente peccata numine, propulsata recedat religio? Quapropter hortamur charitatem vestram ut ad honorem sancto Remigio die prima Octobris solemniori ritu exhibendum, excitata subditorum vestrorum devotione, collaboremus una-

nimes et nos tanti præsulis exemplo, qui, teste Hormisda, agebat summi documenta Pontificis, dum ei prædicanda faceret. et ea insinuare non differret: sedulo in id incumbamus; et, operantes justitiam quæ vincit regna, et nos omnes salvos faciamus et eos qui nos audiunt. Parisiis, die 22 Maii 1657. Vobis addictissimi servi et confratres archiepiscopi, episcopi et ecclesiastici viri in generalibus cleri Gallicani comitiis congregati. Claudius archiepiscopus Narbonensis præses. De mandato reverendissimorum ac illustrissimorum archiepiscoporum totiusque cætus ecclesiastici cleri Galliæ nomine congregati, Henricus de Villars a secretis. Joannes de Montpezat de Carbon a secretis.

INDEX

AD S. BRUNONIS COMMENTARIUM IN PSALMOS

Hujus voluminis init.

(*Bibliotheca Patrum XVIII*, 68 ex editione Joannis Cochlæi.)

JOANNES COCHLÆUS LECTORI

Quaquam commentarius in 150 Psalmos per sese brevis est, pia lector, et compendiosus, non videtur tamen inutile superaddidisse indicem pro iis qui vel occupationes sunt quam ut omnia perlegere queant, vel psalterii locos memoriter non tenent, ut habeant juxta ordinem alphabeticum brevissimum quoddam promptuarium insigniorum et locorum et sententiarum, idque in multiplicem usum et fructum. Sive enim locus sit alibi lectus, citatus aut objectus, cujus germanam expositionem sensumque rectum et piæ, ex sacris potius doctoribus addiscere quam temere ex proprii ingenii confidentia conjectare velis, ad hunc recurre indicem, qui brevissime dirigit te quo tendis. Sive inter orandum aut psallendum obscurior occurrit locus, cujus sanum intellectum cito capere desideres, hic promptu indicabitur tibi ubi requiras. Sive docendi aut scribendi munari additis, argumentum de quo tractas extendere ac locupletare cupias, promus iste statim tibi multiplicem suggeret materiam, ex cujus requisitione et planius intellecturus sis et copiosius declaraturus argumenti tui propositum. Quod si mens simplicitatis consilium voluerint audire simplices et in Scripturis non usquequaque exercitati, indicem istum non solum lecturi sunt ut indicem, verum etiam perfecturi sunt velut compendiolum, a principio usque ad finem, ea sane intentione ut brevissime ex eo addiscant quomodo de rebus sacris pie et apte loquendum atque scribendum sit. Multas enim sententias hic invenient, de quibus antea dubitabant forsitan aut nesciebant quomodo vel apte exprimi vel sane intelligi deberent. Habes jam, lector, causas superadditi hujus laboris nostri, quo simplicioribus consultum volumus. Tu boni consule ac vale.

A

Abominari quid est, psal. v, vers. 7.
 Abyssus quid est, psal. xxxv, vers. 6. Abyssus duæ sunt duo Testam. psal. xli, vers. 9
 Accedere ad Deum fide et opere non loco, psal. xxxiii, vers. 5.
 Adeps frumenti quid significat, psal. lxxx, vers. 15.
 Adhærere Deo quid est, psal. lxxii, vers. 27.
 Egyptus et Æthiopia mundum significant, psal. lxxvii, vers. 34. Egyptus regio cunctis humilior, psal. ciii, vers. 8.
 Æthiopes, id est peccatores, psal. lxxi, vers. 9
 Alæ Dei sunt misericordia et charitas, psal. xvi, vers. 10. et psal. lvi, vers. 2. Alæ Domini. præcepta Novi et Veteris Testamenti, psal. xxxv, vers. 8.
 Aldeia ubi primo ponitur, psal. cix. *in tit.*
 Altare circumdare, psal. xlv, vers. 6. Altare Dei in quo quis offert seipsum, psal. xlii, vers. 4.
 Amici et proximi differunt, psal. xxxvii, vers. 11.
 Amici, noti et proximi psal. lxxxvii, vers. 19.
 Angelus minister divinæ voluntatis, psal. xxxiii, vers. 7
 Angeli sedes Dei sunt, psal. xlvi, vers. 8.
 Anima sicut passer nidum quærit sibi, psal. lxxxiii, vers. 5. Anima in vitis desertum dicitur, psal. xxxviii, vers. 7. Animam in me effudi, psal. xli, vers. 4.

Annueri oculis, psal. xxxiv, vers. 22.
 Antichristus exarcebat Dominum, psal. li, vers. 25.
 Antichristi malitia, psal. li per totum. Antichristi radices. *ibid.*, vers. 5.
 Aper singularis, diabolus est, psal. lxxxix, vers. 14.
 Apostoli sagittæ sunt Domini, psal. vii, vers. 14. Apostoli arietes et eorum successores filii arietum dicuntur, psal. xxviii, vers. 1, et psal. lxxv, vers. 14. Apostoli nubes dicuntur, psal. xxxv, vers. 5. Apostoli montes dicuntur, psal. xlv, vers. 2, et psal. lxxv, vers. 7. Apostoli diviserunt spolia, psal. lxxvii, vers. 13. Apostoli principes Judæ dicuntur, *ibid.*, vers. 30. Apostoli columnæ dicuntur, psal. lxxiv, vers. 3.
 Aqua tenebrosa dicitur Scriptura prophetarum et apostolorum, psal. xvii, vers. 13. Aquæ populi motus dicuntur, psal. lxxviii, vers. 1. Aquæ multæ, turbæ gentiliam, psal. lxxxvi, vers. 19. Aqua, fluentia Spiritus sancti, psal. lxxvii, vers. 23. Aquæ contradictionis dicuntur aquæ baptismi, psal. cv, vers. 32. Aqua intolerabilis, psal. cxxli, vers. 4.
 Aquilæ comparatur anima, psal. cv, vers. 5. Aquilo dicitur diabolus et Antichristus, psal. lxxxviii, vers. 12.
 Arcus Domini, Novum et Vetus Testamentum dicitur, psal. vii, vers. 13, et psal. lix, vers. 4. Arcus Judæorum in Christum, psal. lxxv, vers. 3. Arcus pævus, psal. lxxxii, vers. 63.